

Csak most kezdték el a csónakázó iszaptalanítását

Kizárólag a strandolóknak kell belépőt váltani a Víkendén

Fotó: Nagy Tibor

Az időjárás ugyan egyelőre messze áll még attól, hogy a strandolásnak kedvezzen, azonban a városiakok már megszokhatták, hogy az előző években május 1-jén nyitották meg hivatalosan a strandidényt a marosvásárhelyi Víkendelepen. Idén a medencék feltöltése még várat magára, és nem csak a hűvös idő miatt. Egyelőre ugyanis még nem sikerült megtisztítani az iszaprétegtől a csónakázót, sem pedig elke-

riteni a medencék környékét annak érdekében, hogy csak azoknak kelljen belépőt váltaniuk, akik strandolni szeretnének.

Menyhárt Borbála

(Folytatás a 4. oldalon)

Pénzbírságot kapott az Ecolect

Április 24-én a Maros Megyei Környezetvédelmi Örség 45 ezer lejre megbírságot a megyei hulladékgazdálkodásért felelős ADI Ecolect egyesületet.

2.

Személyes beszélgetések, lakosságot érintő kérdések

Az RMDSZ által megszervezett Községért kormányzati konzultáció befejeződött. Az elmúlt két hónapban Maros megye több mint 40 községében találkoztak az előjárók a választópolgárokkal.

3.

Szombaton eldől, kié lesz Az Év Dala 2023 cím

A győztesről és az év daláról idén is a közönség dönt. A döntőbe jutott versenyzők már mind nyertesek, és pénzdíjazásban részesülnek.

5.

Újdonságok a Teleki Tékában

„Következő nagy eseményünk a Múzeumok éjszakája, amelyre több rendezvénnyel is készültünk: kuratori vezetéssel a tavaly nyitott Teleki Sámuel-emlékkiállítás, gyerekprogramokkal, fotózkodókkal, meglepetéssel a Bolyai-múzeumban.”

17.

OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Az Optika Optofarm újabb akciót hirdet minden

nyugdíjas ügyfele számára:

50%-os kedvezmény

kaphatók a közellátó műanyag monofokális lencsék

2023. április 30-ig.

Keressen minket

Marosvásárhelyen, Szászrégenben és Szovátán!

Előjegyzésért hívja a **0265-212-304-es** telefonszámot!

Aktuális

A generális bizonyítványa

Benedek István

Az utóbbi időben a spórlás a jelszó a kormánypalotában, mert a valóság nem volt hajlandó alkalmazkodni az ideai állami költségvetés-tervezettséghez, amelyről a szakértők már a múlt év végén is elmondták, hogy ábrándokra épül, és ezt az elmúlt hónapok adatai is visszaigazolták. Miközben azon tanakodnak, hogy hogyan lehetne húszmilliárd lejt lefaragni a kiadásokból – hogy ez elég lesz-e, az még közel sem biztos –, beindult a bűnbakkeresés is. A kormányfő a nagyvállalatokat hibáztatja, ahelyett hogy beismerné, rosszul terveztek. Ez egy olyan parancsnok hozzáállása, aki számára csak a következő tábornoki csillag számít, ezért változatlanul folytat egy megkezdett hadműveletet akkor is, ha világos, hogy hibás a haditerv. A harctereken ilyenkor ezrek vesznek oda főlöszlegesen, szerencsére az adófizetőt a fizikai pusztulás emiatt még nem fenyegeti, de a zsebének még lehet, hogy fájni fog az ügy.

Az nem példátlan, hogy egy kormány nekimegy a nagyvállalatoknak, nehéz időben ez mindig jó fogás az olyan politikusoknak, akik a krónikus szakértelemhiány folytán csak olcsó népszerűsége pályázhatnak. Nálunk sem először történik ilyen, de amikor a kormány feje pont azokba a cégekbe rúg bele, amelyek az állami bevételek nagyságrendileg felét lapátolják be a kasszába, az már kényszerzubbonyért kiált. A számokból ő sem látja, akárcsak a kisemberek

(Folytatás a 3. oldalon)

ÁPRILIS

28., péntek

A Nap kel
6 óra 14 perckor,
lenyugszik
20 óra 27 perckor.
Az év 118. napja,
hátravan 247 nap.

IDŐJÁRÁS

Részben napos

Hőmérséklet:
max. 15 °C
min. 1 °C

A csütörtöki lottóhúzás nyerőszámai

Joker	13, 17, 31, 4, 19 + 2	NOROC PLUS: 7 0 6 7 9 0
LOTÓ 40	15, 35, 28, 26, 29, 32	SUPER NOROC: 8 4 5 1 8 8
LOTÓ 49	5, 7, 13, 22, 2, 36	NOROC: 6 6 1 3 5 4 0

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 72-es iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0265/268-854.

Megyei hírek

Állásbörze

A Maros Megyei Munkaerő-elosztó Ügynökség május 12-én, pénteken állásbörzét szervez. Marosvásárhelyen a Művész moziban (Rózsák tere 35-37) kerül rá sor. Bővebb tájékoztatás a börzéről a 0265-269-247-es telefonszámon kérhető.

Terápiás program szenvedélybetegeknek

A Bonus Pastor Alapítvány május 8–19. között újabb 12 napos terápiás programot szervez szenvedélybetegek és hozzátartozóik számára a Rebecka Missziós Központban, Szentkatolnán. Várják mindazok jelentkezését, akik változtatni szeretnének alkohol-, játék- vagy egyéb függőséggel terhelt életmódjukon. Jelentkezési határidő: május 1. Jelentkezni, további részletek felől érdeklődni a Marosvásárhelyen és környékén élők McAlister Magdolnát hívhatják a 0752-246-814-es telefonszámon.

Ingyenes méhnyakrákszűrés a marosludasi kórházban is

Marosludason a Dr. Valer Russu városi kórházban is lehetőség van az ingyenes méhnyakrákszűrő vizsgálatra. A szülészeti és nőgyógyászati osztályon (Poliklinika utca 2. szám) naponta 18–20 óra között járóbeteg-ellátás keretében fogadják a 24–64 éves korcsoportba tartozó nőket, akik naponta 18–20 óra között kérhetnek időpontot a 0725-929-511-es telefonszámon.

Családi majális a Víkendtelepen

Az RMDSZ marosvásárhelyi és Maros megyei szervezete idén a marosvásárhelyi Víkendtelepen tartja május 1-jén, hétfőn délelőtt 11 órától a hagyományossá vált családi majálisát. Az egész napos program gulyásfőző versennyel indul, délután 2 órakor Ábrám Tibor nótaénekes lép színpadra, majd sor kerül az üstben főtt ételek kiértékelésére. Délután 4 órától néptáncelőadásokkal várjuk a majálisozókat, a rendezvényt a 19 órától kezdődő Titán-koncert zárja. Gyerekprogramokból sem lesz hiány: napközben a Kids Corner by Emőke várja a gyerekeket egyéni és csoportos játékokkal, vetélkedőkkel, mint például gólyalábon járás, ügyességi játékok, zsákban ugrás vagy százlábú. Lesz arcfestés, karfestés és lufihajtogatás is. Akik pedig szeretik a kihívásokat, kipróbálhatják magukat a Víkendtelepen felállított mászófalnál, vagy kedvükre szórakozhatnak a légvárban. Erdei Beáta élőbeszédű mesemondással készül, 12 órától pedig az Ariel bábszínház Csipkerózsika című bábélművét tekinthetik meg az érdeklődők.

Hírszerkesztő: Nagy Székely Ildikó

NÉPÚJSÁG
ÖNÁLLÓ
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
LAPSZERKESZTŐK:
Antalfi Imola
Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola, Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Menyhárt Borbála, Mezey Sarolta, Mózes Edith, Kaáli Nagy Botond, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska, Vajda György. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Kiss Éva.
TÖRDELÉS: Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emilia.
Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujas.ro.
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. Internet: www.e-nepujas.ro E-mail: nepujas@e-nepujas.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780 és tel/fax: 0265-266-270. Nyomda: Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben: 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15 óra, péntek: 9–14 óra, szombat, vasárnap: zárva.

Pénzbírságot kapott az Ecolect

Április 24-én a Maros Megyei Környezetvédelmi Őrség 45 ezer lejre megbírságolta a megyei hulladékgazdálkodásért felelős ADI Ecolect egyesületet. A hatóság a maximális pénzbírságot szabta ki a szelektív hulladék begyűjtésének elmaradása miatt.

Antalfi Imola

A Maros Megyei Környezetvédelmi Őrség április 19–21. közötti ellenőrzése során megállapította, hogy a megye 2-es hulladékgazdálkodási övezetében nem szállítják el a szelektív hulladékot, mivel ez a zóna április 4-től szolgáltatói szerződés nélkül maradt, és nem biztosított a szóban forgó szolgáltatás

folytonossága. A Maros Megyei Környezetvédelmi Őrség igazgatója, Székely Annamária a Népújságnak elmondta, a hatóság 20.000–45.000 lej közötti összeggel bírsághozhat, és a helyzet súlyossága miatt döntöttek a maximális büntetés mellett.

„A közvélemény úgy gondolja, hogy minden, ami a hulladék begyűjtésével, elszállításával kapcsolatos, az a környezetvédelmi őrség hatásköre. A valóság viszont az, hogy a háztartási hulladék összegyűjtése egy közszolgáltatás, ami, mint ilyen, a közszolgáltatások törvénykezése alá esik, ezt viszont nem az általam vezetett intézménynek kell alkalmaznia.

Ameddig volt egy érvényes szerződés, addig a szerződötető egység fel-

adata volt/lett volna a szerződés betartatása, beleértve ennek minden részletét. Április 4. óta viszont megszűnt a szolgáltatás a 2-es zónában, helyenként és időnként ideiglenes szerződések alapján gyűjtik a hulladékot. A 92/2021-es kormányhatározat 17-es cikkelye előírja, hogy a szelektív hulladék begyűjtését biztosítani kell a szolgáltatás kiszervezése által, ez az április 4. utáni időszakban nem történt meg, emiatt szabtuk ki az ADI Ecolectnek a 45.000 lejes büntetést” – nyilatkozta az őrség vezetője.

Az Ecolect egyesületnek 15 napon belül a hatályos törvénykezés értelmében a minimális bírság 50%-át kell kifizetnie, és 30 napja van megővni a bírságot.

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor

Kedves olvasóink!

Mivel május 1., hétfő munkaszüneti nap, hirdetési irodánk nyitvatartása a következőképpen módosul:

– április 29., szombat, illetve 30., vasárnap: ZÁRVA.

– május 1., hétfő: 10–14 óra között. A szombati, Múzsát tartalmazó lapszám után a következő május 2-án, kedden jelenik meg.

Időközben a sürgős apróhirdetéseket (gyászjelentés, részvétnyilvánítás) megjelentethetjük a Népújság online változatában.

Telefon: 0728-082-259.

Népújság

Határidőre való figyelmeztetés

A Sütő András Baráti Egyesület felhívja az érdekeltek szíves figyelmét, hogy a *Kedvenc Sütő András-művem* című, diákoknak kiírt pályázat munkáinak beküldési határideje 2023. május 1.

A videóban bemutatott LAPBOOK vagy POWER POINT, illetve PREZI módszerrel megalkotott olvashatómunkákat az andrasuto2022@gmail.com, illetve az ilka.kilyen@gmail.com e-mail-címek egyikére várjuk.

A díjazottak és felkészítő tanáruk ingyen vehet részt május 20-án a *Sütő András Mezősege. Nemzedékek találkozója* témájú kiránduláson és a válszűti közös ebéden. A program támogatója a Bethlen Gábor Alap.

Erdészeti gépbemutató Vármezőben

A Székely Gazdaszervezetek Egyesülete és a Hunduna Sro Kft. minden kedves érdeklődőt meghív az április 29-én és 30-án 10 órától Vármezőben sorra kerülő szakmai gépbemutatóra, ahol szó lesz a hamarosan induló pályázati lehetőségek kihasználásáról és az erdőgazdálkodási gépek beszerzéséről is. Bővebb információk elérhetők, illetve az érdekeltek részvételi szándékukat jelezhetik Dósa József Gézánál a 0756-726-290-es vagy Bakó Józsefnél a 0740-835-990-es telefonszámon.

helyén május 13-án, szombaton 18 órától a Sapientia EMTE campusának 114-es előadótermében (Koronka, Segesvári út 2. szám) tart nyilvános előadást Világrendváltás – útmutató a 21. századhoz címmel. Robert C. Castel az Izraeli Demokrácia Intézet tudományos munkatársa, kutatási területe az aszimmetrikus hadviselés, terrorizmus, geopolitika és a katonai innováció. Kitér a háborús veterán, ejtőernyősként és a katonai hírszerzésben, valamint Libanonban és számos más hadműveleti területen szolgált. A rendőrség különleges műveleteiben jártas, magas rangú rendvédelmi tisztviselő, jelenleg a vadon élő állatokkal kapcsolatos bűnözés elleni küzdelemmel foglalkozik az Izraeli Természetvédelmi Hatóság biztonsági főigazgatójaként, emellett az Izraeli Terrorrelhárító Központ tartalékos krízisgyógyítója. A rendezvény ingyenes. További partnerek: Partiumi Keresztény Egyetem, Bod Péter Megyei Könyvtár.

642357800076

ISSN 1220-3475 (print);
ISSN 1584-3238 (online)

Lezárult Maros megyében a Közösségért kormányzunk konzultáció

Személyes beszélgetések, lakosságot érintő kérdések

Az RMDSZ által megszervezett Közösségért kormányzunk konzultáció befejeződött. Az elmúlt két hónapban Maros megye több mint 40 községében találkoztak az előjárók a választópolgárokkal. Szerveztek találkozokat a nyugdíjasoknak, családosoknak, egyházi vezetőknek, pedagógusoknak és vállalkozóknak is, ezeken közel 3000 ember vett részt, feltehetők a kérdéseiket, elmondhatták az észrevételeiket. A konzultáció eredményeit Cserefalván egy öszszegző sajtótájékoztatón ismertették Császár Károly és Novák Levente szenátorok, Kolcsár Károly parlamenti képviselő, Péter Ferenc, az RMDSZ Maros megyei szervezetének elnöke, Kovács Mihály Levente, Maros Megye Tanácsának alelnöke, a marosvásárhelyi szervezet elnöke, Csibi Attila, az RMDSZ Maros megyei szervezetének ügyvezető elnöke és Osváth Csaba, Ákosfalva község polgármestere.

Nagy-Bodó Szilárd

Kovács Mihály Levente a Népszámságnak külön elmondta, hogy kiemelten fontosnak tartották, hogy elmenjenek és személyesen szóba álljanak a választópolgárokkal, bemutassák az eddigi munka eredményét, és kikérjék a véleményüket, hogy mire lenne még szükség. Az alelnök véleménye szerint a körút nagy sikernek örvendett, az emberek jó néven vették a felkeresést. Marosvásárhelyen ezt a fajta nyitottságot már tapasztalták az őszi Útcaforum rendezvénysorozaton is, amelyet idén tavasszal újraindítanak. A megyeszékhelyen külön eredmény az, hogy az új uszoda átkeült az önkormányzathoz, a jégcsarnokot is befejezik a jövő év végéig, továbbá reménykednek abban is, hogy a sportcsarnokot is be lehet vonni egy országos felújítási projektbe, hangsúlyozta Kovács Mihály Levente. Ugyanakkor az is az eredmények sorát bővíti, hogy a tömegközlekedési infrastruktúra sokat fejlődött, számos tömbházat hőszigetelnek, valamint több, fiataloknak szánt szolgálati lakás is épült Marosvásárhelyen. Ezek mind azt bizonyítják, hogy az RMDSZ és Soós Zoltán a marosvásárhelyiek legbiztosabb szövetségese, akikre mindig lehet számítani, nyomatékosította a helyi szervezet elnöke.

További pályázatok tekintetében is jól áll Maros megye, hiszen egyetlen olyan

település sincs, ahol ne lenne legalább egy munkálat elkezdve, valamint megyei szinten számos további pályázat vár elbírálásra, ismertette az alelnök. A jövőbeni projektek között szerepel úthálózati infrastruktúra és egészségügyi is. Van viszont egy potenciális veszélyfaktor, mégpedig, hogy lesz-e kivitelező. Ha itt hiba csúszik a gépezetbe, akkor az komoly problémákat eredményezhet. Azt is látni kell, hogy soha ennyi pályázati pénz még nem állt rendelkezésre a megyében, ezzel pedig mindenki próbál élni, így felmerül a kérdés, hogy kapnak-e kivitelezőt, munkaerőt, aki képes megvalósítani a pályázatokat. Ilyen értelemben a megyei önkormányzatnak már volt kellemetlen tapasztalata, a Kultúrpalota felújítása esetében ugyanis szerződést kellett bontani, és ezt követően csak ötödik nekifutásra sikerült találni kivitelezőt, de immáron a leszögezett határidőre sikerülhet befejezni a felújítást, és remélhetőleg a többi projekt esetében is lesz megfelelő kivitelező, mondta Kovács Mihály Levente.

Csibi Attila, az RMDSZ Maros megyei szervezetének ügyvezető elnöke rámutatott arra, hogy a mezőgazdaság terén számos kérdés fogalmazódott meg a lakosság részéről. A kérdéseket sikerült orvosolni, az egyik ilyen megoldás a kataszteri törvény, amely Császár Károly szenátor munkáját dicséri, ezáltal rengetegen tudják mind a kül-, mind a belterületeket betelekelteni. Az ügyvezető elnök beszámolt arról is, hogy vannak helyi, specifikus kérdések, de olyanok is, amelyeket országos politikával lehet megoldani, ezek a kérdések kell meghatározni a szövetség munkáját a jövőre nézve.

Császár Károly szenátor beszédében kitért arra, hogy az RMDSZ céljai között kimagasló helyet foglal el az, hogy ne számítson luxuscikknek a gáz-, az ivóvíz-, a szennyvízhálózat és az aszfaltút. Ennek megvalósítása érdekében nagy volumenű infrastruktúra-fejlesztés kezdődött el a megye településein, és mostanra már szinte nincs olyan község, ahol ne dolgoznának a víz-, szennyvíz- és gázhálózatok kiépítésén vagy bővítésén, és ne aszfaltoznák az utakat.

A fejlődésre mutatott rá Péter Ferenc, Maros Megye Tanácsának elnöke is, aki úgy fogalmazott, hogy a következő időszak az építkezésről és a fejlődésről szól. Elmondása szerint ki kell használni minden kínáló lehetőséget ahhoz, hogy a településeket fejleszteni tudjuk. Erre most van lehetőség, amikor soha nem látott pénzmennyiség áll az ország rendel-

kezésére, amelyből a magyar közösségek is részesülhetnek, az RMDSZ kormányzati szerepvállalásának köszönhetően. Maros megyének is számtalan terve van különböző területeken, ezek kapcsán már elő vannak készítve a projektek, sőt némelyik már elbírálásra vár. Az Országos Beruházási Társasághoz a megyei önkormányzat három projektet adott le, amelyek kórházak építését és az egészségügyi intézményrendszer bővítését célozzák. Ugyanakkor a repülőtér fejlesztése is prioritás marad, ennek érdekében a Szállításiügyi Minisztériumhoz iktattak további három pályázatot. Ami pedig az oktatást és nevelést illeti, az országos helyreállítási terv (PNRR) keretében pályázunk három inkluzív oktatási központ, illetve a Nevelési, Erőforrás- és Tanácsadó Központ speciális diagnosztikai és fejlesztő eszközökkel való felszerelésére, mondta Maros Megye Tanácsának elnöke.

Az RMDSZ célja az, hogy a gyermekek számára legyen jó iskolába járni, és a mai kornak megfelelő környezetben legyen lehetőségük tanulni, éppen ezért Maros megye 35 községében újítottak, építettek, bővítettek és szereltek fel iskolákat. Számos további helyen pedig vagy folyamatban vannak a munkálatok, vagy a közeljövőben kezdődnek el, viszont a források már megvannak, nyomatékosította Novák Levente szenátor.

A közösség ügyei fontosak az RMDSZ számára, ez látszik az eddigi munkánkból is, tette hozzá Kolcsár Károly parlamenti képviselő, aki úgy vélekedik, hogy ha okosan gazdálkodnak mind a kormányzati, mind az uniós pénzekkel, akkor pár év leforgása alatt képesek lesznek akár több évtizedes lemaradást is behozni. Ehhez a megfelelő gazdálkodáson túl lelkes vezetőkre, sikeres pályázatokra és megfelelő kivitelezőkre is szükség lesz, viszont maga az elképzelés nem lehetetlen.

Nem elhanyagolható az összegző sajtótájékoztató helyszínválasztása sem, ami Cserefalván, Ákosfalva községben volt. Ugyanis számos munkálat zajlik a községben, ami a víz- és szennyvízhálózatok kiépítését célozza, ami talán a legkézzelfoghatóbb igény a lakosoknak. Osváth Csaba, Ákosfalva község polgármestere lapunknak elmondta, hogy jelenleg összesen 11 projekt van vagy kivitelezés alatt, vagy kilátásban, a projektek sorrendjét pedig a fontosságuk határozta meg. Az összképet nézve az infrastruktúrára teszik a hangsúlyt, aminek a fejlesztésével a kézben jár az életszínvonal emelkedése.

Ország – világ

Jogerősen felmentették Markó Attila volt kisebbségügyi államtitkárt

Jogerősen felmentette a legfelsőbb bíróság csütörtökön Markó Attila volt kisebbségügyi államtitkárt, akit azzal vádolt a korrupcióellenes ügyészség (DNA), hogy a restitúciós hatóság kártérítési bizottságának tagjaként beosztásával visszaélve hozzájárult a román állam megkárosításához. Markót első fokon hivatali visszaélésért elmarasztalta a bukaresti táblabíróság, és öt év letöltendő halmazati börtönbüntetést szabott ki rá. Az RMDSZ volt tisztségviselőjét a további négy, hasonló korrupciós perben jogerősen felmentették, így az ellene indított valamennyi bírósági ügy lezárult. Markó Attilát 2014-ben felfüggesztett börtönbüntetésre ítélték amiatt, hogy a restitúciós testület tagjaként hozzájárult egy államosított sepsiszentgyörgyi egyházi ingatlan – a Székely Mikó Kollégium – visszaszolgáltatásához. (MTI)

Az osztrák belügyminiszter az EU külső határainak megerősítését sürgette

Romániának és Ausztriának közösen kell nyomást gyakorolnia az Európai Bizottságra (EB) az Európai Unió külső határainak biztonságosabbá tétele, az illegális migráció megfékezése érdekében – hangzott a szerdán Bukarestben Gerhard Karner osztrák belügyminiszter. A román és bolgár schengeni csatlakozást tavaly decemberben megvívó osztrák tisztségviselő a bukaresti belügyminisztérium előtt várakozó újságíróknak érkezésekor elmondta: operatív, pénzügyi és jogszabályi szinten vár támogatást az EB-től. Elmondta: szerdán az embercsempészség és illegális migráció visszaszorításáról tárgyalt Lucian Bode román belügyminiszterrel. Karner elhárította a román schengeni csatlakozás várható dátumát firtató kérdéseket, rámutatva: előbb a schengeni rendszert kell működőképessé tenni. (MTI)

A békéről volt szó az ukrán kormányfő vatikáni megbeszélésein

A béke érdekében tett erőfeszítésekről, a humanitárius helyzetről, valamint az ukrán egyházakról is szó volt Denisz Smihal ukrán kormányfő vatikáni megbeszélésein. Az ukrán miniszterelnököt elsőként Ferenc pápa fogadta, találkozzuk harminc percig tartott. A vatikáni látogatást követően Denisz Smihal az olasz és nemzetközi tudósítónak tartott sajtótájékoztatóján elmondta, hogy Ferenc pápával a békéről tárgyalt. Bejelentette, hogy meghívta az egyházfőt Kijevbe. Hangsúlyozta, ismertette a pápával Volodimir Zelenszkij ukrán elnök béketervét, és arról egyeztetett az egyházfővel, hogy a Vatikán miként tud segítséget nyújtani a béketerv egyes pontjainak megvalósításában. (MTI)

A generális bizonyítványa

(Folytatás az 1. oldalról)

többsége, hogy ez a költségvetési helyzet nem azért állt elő, mert a nagy cégek nem fizetnek, hanem azért, mert túlbecsülték a bevételeket, és alábecsülték a kiadásokat. Ez a régi kormányoknál amúgy hagyományosan menő költségvetés-tervezési „szokás”, amit aránylag simán meg is lehet úszni mindaddig, amíg jó idők járnak, és a gazdaság emelkedő pályán van. Amikor viszont nem jó idők járnak, mint most, akkor először jön a kétségbeesett kapálózás, aztán a megszorítások.

Nem is várható el a kormányfőtől, hogy értsen a számokhoz, de azt egy minőségi parancsnoknak tudnia kellene, hogy amikor elrontanak egy haditervet, akkor a felelőst kell elővenni, nem a leghűségesebb kardforgatókat lehordani. A hozzáértők, az elemzőktől a költségvetési tanácscon át a jegybankig elég egybehangzóan mondták, hogy rossz a költségvetés-tervezet ahhoz, hogy egy gazdasági szakértelemmel nem, de legalább középfokú józan paraszti logikával megáldott ember megértesse. Am generálisunknál a jelek szerint nemcsak a hozzáértéssel van gond, hanem a parancsnoki minőség is. Ez nem jó jel a pártserge számára sem, ha már a kormány fővezérééről hamarosan távozik is. Ilyen gazdasági helyzetben, amikor egy osztogatásokhoz szoktatott országban fosztogatásra, azaz megszorításokra kell felkészülni, a közelgő választások politikai harcmezéjén az ellenzéknek kedvez a helyzet, ezért a kormányoldalnak minőségi parancsnok(ok)ra lenne szüksége.

Fotó: Karácsonyi Zsigmond

Kizárólag a strandolóknak kell belépőt váltani a Víkenden

(Folytatás az 1. oldalról)

Csütörtökön Portik Vilmos Víkendtelepért felelős alpolgármester munkamegbeszélést tartott a szabadidőközpont munkatársaival, leszögezték a következő hetek legfontosabb teendőit, és megbeszéltek a hosszabb távú terveket. Elkészült a csónakázó iszaptalanítása, és ahol szükséges, ott javítási, karbantartási munkálatokat végeznek az elkövetkező időszakban az alkalmazottak.

Érdeklődésünkre Portik Vilmos elmondta: akárcsak tavaly, idén sem a munka ünnepehez kötik a telep megnyitását, ugyanakkor a „megnyitás” kifejezés sem állja már a helyét, hiszen a szabadidőközpont télen-nyáron nyitva tart. Most is be lehet menni sétálni, sportolni, majd, ha melegebb lesz, napozni is a Víkendtelepre, de a medencéket csak később töltik fel. Egyrészt esős, hideg tavaszunk volt és van, másrészt előbb be kell fejezni a csónakázó medrének a kitisztítását, és néhány javítási munkálatot is el kell még végezni a medencékben.

Márciusban az alpolgármestertől megtudtuk, hogy a Víkendtelepre vonatkozóan az idei költségvetésbe két fontos tételt foglaltak bele, az egyik a csónakázó iszaptalanítása, a másik a strand leválasztása a sétálóvezetettől és a vendéglátóipari egységektől. Akkor az alpolgármester elmondta, idéntől, mivel önálló jogi személyiségként működik a telep, nagyon bízik benne, hogy sokkal gyorsabban tudják lebonyolítani az eljárásokat, a szerződéskötést, és nemsokára elkezdhetik mind a csónakázó iszaptalanítását, mind a medencék körüli kerítés, illetve beléptetőrendszer kiépítését.

Most, másfél hónap elteltével, érdeklődésünkre, hogy történt-e előrelépés ezen munkálatok ügyében, Portik Vilmos rámutatott, ezeknek a terveknek a kivitelezése folyamatban van, de ez is egy sor olyan intézkedéshez (tervek, engedélyek megszerzése, közbeszerzési eljárások lebonyolítása) kötött, amelyek csupán papíron lát-

Fotó: Portik Vilmos Facebook-oldala

szanak. Emellett, a csónakázó esetében például a sok eső miatt folyamatosan szivattyúzni kellett a vizet is. A csónakázó az utóbbi harminc évben nem volt alaposan kitararítva, így olyan mennyiségű iszap gyűlt fel, hogy becslések szerint legkevesebb öt-hat hétbe telik, ameddig azt onnan ki tudják takarítani. A csónakázó feltöltéséhez kötött ugyanis a medencék feltöltése is – tette hozzá.

A medencék környékére tervezett kerítés felállítása kapcsán az alpolgármester elmondta, a kerítés felállítására terv, építkezési engedély kell, és le kell bonyolítani a közbeszerzést. Ezek is mind folyamatban vannak.

– Szakemberek mérik fel azt, hogy hogyan lehet majd felszerelni és működtetni a beléptetőrendszert. A napokban a rendszer digitális részét tesztelték, hogy az internethálózat készen álljon, és ezeket majd csak csatlakoztatni kelljen. A terv az volt, hogy az idény kezdetéig elkészül, de egyelőre nagyon szkeptikus vagyok, a helyzet jelenlegi állása szerint nem biztos, hogy

megvalósul. Májusban egészen biztos, hogy nem kell még belépőt váltani a Víkendtelepre. A kerítésnek pedig pont az a lényege, hogy csupán azoknak kelljen jegyet váltaniuk, akik a szó szoros értelmében vett strandolás végett érkeznek: fürdeni, csúszdázni szeretnének, és nyilván a medencék melletti napozóhelyek is a fizetős részen lesznek.

A játszótér, a sportpályák, a vendéglátóipari egységek és a csónakázó ahhoz a részhez tartoznak, ahová nem kell majd belépőjegyet vásárolni.

A csónakázásért és a sportpályák bérléséért a továbbiakban is fizetni kell – fejtette ki az alpolgármester.

Mint mondta, kiemelten odafigyelnek arra is, hogy a vendéglátóipari egységek környékén rend, tisztaság legyen, és felszólítják azokat, akik ezt nem tartják be. Néhány vendéglátóegység háza táján az utóbbi időszakban korszerűsítési munkálatokat végeztek, jelenleg négy egység már nyitva van, és tudomásuk szerint a többi májustól fogadja majd a vendégeket.

A polgári kezdeményezésünk tíz esztendeje

Tíz évvel ezelőtt, 2013. április 30-án alakult meg a nemzeti régióért indított európai kezdeményezés polgári bizottsága, melynek tagjai Izsák Balázs, a polgári bizottság képviselője (Románia), Dabis Attila, a polgári bizottság képviselőjének helyettese (Magyarország), Korodi Attila (Románia), Schmalz Andrea (Németország), Publik Antal (Svédország), Jeursen, Franciscus Albert Bernardus (Hollandia), Xucla, Jordi (Spanyolország/Katalónia), Martiarena Miren (Spanyolország/Baszkföld), Boldoghy Olivér (Szlovákia/Felvidék), Öry Péter (Szlovákia/Felvidék), Gillet Pierre (Belgium), Dudda Roland (Ausztria).

Az évforduló alkalom a tájékoztatásra, a félreértések kiigazítására. A 2021-ben sikeresen zárult kezdeményezést nem utasította el az Európai Bizottság, ellentétben a közösségi médiában terjedő álhírral. A küzdelem folytatódik, és ehhez a folytatáshoz továbbra is szükség van a társadalom támogatására. Politikusokat, közéleti embereket, magát a döntéshozót, azaz az Európai Bizottságot kell meggyőzni arról, hogy ezt a kezdeményezést nem söpörheti le az asztalról. A siker követelménye annak a társadalmi erőnek a felmutatása, amely a kezdeményezés mögött áll.

2024 választási év lesz. A választók döntenek el, hogy milyen célokért kell küzdeni az Európai Parlamentben, Románia parlamentjében és az önkormányzatokban. A kezdeményezést akkor tudjuk sikeressé tenni, ha erről az eszköztől – amely nekünk, választópolgároknak a kezünkben van – egy percre sem feledkezünk meg.

Függetlenül attól, hogy mit hoz a jövő, a kezdeményezést sikeresnek lehet tekinteni, mert a székely autonómiaküzdelmet láthatóvá tette a nagyvilágban, Székelyföld térképét, jelképeit feltette a világtérképre. Több mint száz polgári kezdeményezést nyújtottak be a mai napig, és ebből kevesebb mint tíz tekinthető sikeresnek. A nemzeti régiók fogalma beépült a közösségi jogba, és ezek közösségei számára megnyitott egy távlatot.

Izsák Balázs,
a Székely Nemzeti Tanács elnöke

Kelemen Hunor: A magyarok véleményéből, visszajelzéseiből építkezünk

Egy közel két hónapos konzultációt zár le a Romániai Magyar Demokrata Szövetség. Az összegyűjtött tapasztalatokról beszélt nekünk Kelemen Hunor szövetségi elnök, miniszterelnök-helyettes, aki megköszönte a magyaroknak a fórumokon és a kormány.rmdsz.ro honlapon elmondott visszajelzéseket, kritikákat. Az RMDSZ elnökét a hétvégén zajló 16., tisztújító kongresszusról is kérdeztük.

– Hamarosan véget ér a kormányzati konzultáció sorozat. Mik a tapasztalatok? El tudták juttatni a kormányzati eredményeket a közösséghez? Milyen visszajelzéseket kaptak?

– A konzultáció ugyan a végéhez közeledik, ám ezzel nem zárul le a párbeszéd a közösségünkkel. Azt kértem a kollégáimtól, hogy ezt a munkát ne függesszék fel, hiszen a kormányzást sem szándékozunk felfüggeszteni, és nagyon fontos, hogy folyamatosan visszajelzéseket kapjunk a magyar emberektől. Naivság lenne azt feltételezni, hogy az emberek nagy része reggeltől estig a tévé előtt ül, vagy a közösségi médiát olvasva figyelni a bukaresti történéseket, és látja a mi munkánkat.

Ami a tapasztalatokat illeti: a pedagógusokat jelenleg főként az új tanügyi törvények foglalkoztatják, a gazdákat és a vállalkozókat a támogatások kérdése érdekli. A településfórumokon az infláció és a nyugdíjak, az energiaárak és a biztonság kérdése merült fel, ugyanakkor gyakran előtérbe kerültek a helyi ügyek is: a csatornázás, az utak rendbetétele, az épülő uszoda vagy az épp felújítás alatt álló iskola.

– Mekkora gondot jelent, hogy az RMDSZ vezető személyiségeinek jelentős része Bukarestben van, és az energiák nagyobbik hányadát a kormányzás köti le?

– Ebben az időszakban nyilván több időt

kell töltenünk Bukarestben a kormányzás miatt, és valamelyest átrendeződnek a hangsúlyok. De soha nem szabad szem elől téveszteni, hogy a kormányzás nem cél, hanem eszköz. A cél továbbra is az, hogy közösségünk érdekeit képviseljük – ehhez pedig párbeszédre van szükség, hogy lássuk, miben érdemes változtatnunk. Én ennek tulajdonítottam azt, hogy a konzultáció a visszajelzések, vélemények is őszinték voltak, és köszönet a kritikáért is, ezekből építkezni fogunk!

– Másik témánk az RMDSZ kongresszusa. Egyedüli jelöltként indul a szövetségi elnöki tisztségért. Minek tudja be, hogy nincs ellenjelöltje?

– Úgy látom, sikeres négy év van mögöttünk. Sikeresek voltunk a választásokon, és bár nem tartunk még a ciklus végénél – ko-

moly sikereink vannak a kormányzásban is. Erdemes hát folytatni, amit elkezdtünk. Azt, hogy nincs kihívóm, leginkább annak tudom be, hogy azzal a munkával, amit az elmúlt években végeztem a csapattal, a szövetségben dolgozó kollégák többsége elégedett. Emellett 2024 egy olyan választási esztendő lesz, amely óriási felelősséget ró a szövetségi elnökre. A kollégáim is tudják, hogy ilyen körülmények között kiszámíthatóságra és stabilitásra van szükség.

– Hogyan foglalná össze röviden az elmúlt négy év munkáját? Honnan hova jutott a szövetség, melyek a legfontosabb eredményei ennek a mandátumnak?

– A 2019-es kongresszust követően előbb ellenzéki szerepből politizálva kellett kiállnunk az érdekeinkért – amikor lehetett, konstruktívan, de ha kellett, kritikusan. 2020-

ban, amikor a koronavírus-járvány idején az akkori kormány cserbenhagyta a gazdaságot, a vállalkozásokat, a gazdákat és a magyarokat is, mi megszerveztük a magyar nyelvű segítségnyújtást, megerősítettük a közösségünket, és még abban az évben a nehézségek ellenére két választáson is kiemelkedő eredményt értünk el.

Az RMDSZ ma megkerülhetetlen a romániai politikában: a mi kormányzati jelenlétünk nélkül nem lehet sikeres országot építeni. Büszke vagyok erre, hiszen ennek köszönhetően 203 bölcsödét építhetünk az országban, 190 magyar vonatkozású oktatási intézményt újíthatunk fel, a kisenyugdíjasok nyugdíját a drágulások mértékéhez igazíthatjuk, és elérjük, hogy ne legyen kétszer drágább a gáz és az áram. Ez mind-mind a mi munkánk, ahogyan az is, hogy 1813 településen víz-, szennyvíz- és gázhálózatot, utakat, hidakat építünk vagy újítunk fel, 57 ezer hektár erdőt ültetünk, illetve egyre több közösség használhatja szabadon helyi szimbólumait.

– Hogy az RMDSZ életében miért fontos a kongresszus, megválaszolta. De miben fontos a magyarság számára a hétvégi temesvári kongresszus, mire készülnek?

– Olyan dokumentumokat fogunk elfogadni, amelyek a következő évekre stratégiai irányt mutatnak, különböző területeken megfogalmazzák a közpolitikai célokat. A szövetség több mint harmincéves programját ezúttal is változatlanul hagyjuk, viszont ahogyan az kongresszusról kongresszusra lenni szokott: aktualizáljuk feladatainkat, a ma kihívásaihoz igazítjuk őket.

Románia számára minden feltétel adott a felzárkózáshoz. Most, amikor óriási változások és lehetőségek előtt állunk, nekünk többet, jobban, okosabban kell dolgoznunk. Én erre vállalkozom szövetségi elnökként, és ehhez kérem kollégáim bizalmát, támogatását is. (Z.B.)

Színés Világ

XX. évf. 17. (856.) szám, 2023. április 28., péntek

Szombaton elől, kié lesz Az Év Dala 2023 cím

Összeállt a Duna dalválasztójának döntős mezőnye. A nyolc finalistát a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara kíséri szombaton 20:35-től. A rangos zenei versenyen a Wolf Kati, Mező Misi, Ferenczi György és Egri Péter alkotta zsűri utoljára pontozza a produkciókat. A győztesről és az év daláról idén is a közönség dönt. A döntőbe jutott versenyzők már mind nyertesek, és pénzjutalomban részesülnek.

Még nyolc dal van versenyben a mintegy félezer közül kiválasztott, élő műsorba került negyven produkcióból. A finalista mezőnyt a legújabb magyar dalokat felvonultató show-műsor védjegyét jelentő műfaji sokszínűség jellemzi. A második elődöntőből is négy dal került közelebb Az Év Dala 2023 címhez. Az ítések értékelése alapján a legmagasabb pontszámmal jutott tovább Szabó Dániel a „fekete öves” zenekarával előadott Vigasztalóval. Az EVERFLASH Eden-

kertje az akusztikus verzióban is megtartotta a metál-rock jegyeit, így az erőt és feszültséget viszi a döntőbe is. A Roy Galeri Boldog vagy karibi hangulatáért „royongott” a zsűri, és ülve lambadázott. A

nézők szavazataival a zsűritől legkevesebb pontot kapott Mocskonyi Dörgő Most is ott a parton produkciója csatlakozott az első elődöntő továbbjutóihoz. Az április 29-i mindent eldöntő adásban újra bizonyít-

hat Panka és Kristóf népzenei elemekkel tűzdelt szerzeménye, a Nincsen semmi boldogságom; Szekeres András lírai dala, Az ősz; az Éjféli járat a szásrégei pop-rock együttestől, a Titántól; valamint a swin-

ges Akkor is a közönségkedvenc QUACKtól.

A versenyzőkre újabb kihívás vár: szimfonikus változatban kell színpadra vinniük produkciójukat a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara kíséretében. A Dal 2023-ban a szakmai zsűri továbbra is a nézőkkel együtt keresi Magyarország slágerét. A fellépőknek a legjobb négy közé jutáshoz ezúttal is három percük van kivívni az ítések elismerését. Az izgalmakat fokozza, hogy a zsűri a nyolc dal elhangzása után értekel, és a négy legmagasabb pontszámú produkcióra szavazhat a közönség.

Az év magyar slágeréről a közönség dönt, a legtöbb vokst begyűjtő nyeri meg versenyt, Az Év Dala 2023 címet és a Petőfi Zenei Díj „Év dala 2023” elismerést. A győztes – a magyar piacon egyedülálló módon – tízmillió forintot is nyer zenei produkciója fejlesztésére. A döntőbe jutott másik hét versenyző is pénznyereményben részesül: a legjobb négy között végzett másik három produkció előadója öt-öt millió forinttal, a további négy finalista egy-egy millióval építheti tovább zenei karrierjét.

Tudomány, állam, nemzetközi szervek – ki döntsön a klímaváltozásról?

A klímaváltozás mérséklésének lehetőségeiről és társadalmi-politikai háttéréről beszélgetett a Mathias Corvinus Collegium (MCC) kolozsvári rendezvényén dr. Benoit Mayer, a Hongkongi Kínai Egyetem Jogi Karának docense és dr. Calum T. M. Nicholson brit-kanadai antropológus.

Klimaváltozás, tudomány és állam címmel rendezett nyilvános beszélgetést külföldi meghívottakkal az MCC április elején Kolozsváron. A jelenlevőket Bálint Orsolya, az MCC Kolozsvári Egyetemi Programjának hallgatója köszöntötte, majd átadta a szót az előadóknak. Dr. Benoit Mayer éghajlat-, környezet- és nemzetközi jogot tanít Hongkongban, kutatásai pedig a nemzetközi és összehasonlító éghajlati jog különböző aspektusait vizsgálják. Dr. Calum T. M. Nicholson Cambridge-ben szociálantropológia, Oxfordban pedig migrációs tanulmányok szakon tanult, majd humánföldrajzból doktorált. Kutatási területei közé tartozik az éghajlatváltozás társadalmi következményei és a közösségi média hatása. Jelenleg az MCC és a Danube Institute vendégkutatója.

Mára világos bizonyítékok vannak arra, hogy az emberi beavatkozás okozza a klímaváltozást, és egyetértés is van abban, hogy mérsékelni kell azt. A szakemberek fokozatos átállásról beszélnek, hiszen a kibocsátás túl drasztikus csökkentése nehézségeket okozna a társada-

lomban. De ki döntsön a klímaváltozás kezeléséről, és mi szerint dől el, hogy melyik országban vagy régióban mi a teendő? A fő jelöltek erre az állami, globális és tudományos hatóságok – fejtette ki Benoit Mayer. Úgy véli, mindhárom intézménytípus releváns, és a jövőben a megoldást a három hatékony ötvö-zése jelentheti majd. Ugyanakkor mindegyik intézménynek vannak korlátai, problémái. A tudomány-alapú kormány nem demokratikus, a tudományos intézményeknek pedig nincs legitimitásuk a politikai döntések meghozatalához. Az államok önmagukban nem képesek globális kérdésekkel foglalkozni, míg a nemzetközi intézmények azzal a kockázattal szembesülnek, hogy kialakul az erős államok dominanciája a gyengébbekkel szemben. Mindegyikük ad bizonyos elemeket a megoldáshoz, de nem a végleges választ.

A felsoroltak közül az államok a leghatékonyabbak a politikai döntéshozatalban. Minden állam érdekelt az éghajlatváltozás mérséklésében, ugyanakkor megpróbálják kihasználni mások erőfeszítéseit. A nemzetközi együttműködések lényege, hogy mindenki kivegye a részét belőle – mutatott rá Benoit Mayer. A globális intézmények lényege, hogy a lehető legszélesebb körű együttműködést biztosítsák az országok között. Arra törekednek, hogy globális célokat határozzanak meg, emellett az államok szerepét is meg kell határozni, és elérni, hogy teljesítsék is a kitűzött felada-

tokat. Benoit Mayer kutatásai során arra jutott, hogy a tudományágak közül a közgazdaságtan tudja leginkább megjósolni a kibocsátás csökkentésének költségeit és társadalmi hatásait. Meg kell találni a gazdaságilag optimális megoldást a mérséklési folyamatokban.

Tehát a haladás érdekében mindhárom szinten szükség van a helytállásra, nem elég egyik intézmény sem önmagában. Sajnos a tudomány és politika közötti határvonalak elmosódnak, ezért is figyelhető meg manapság egy általános bizalmatlanság a tudományos intézményekkel szemben. Ugyanakkor az a jelenség is megfigyelhető, hogy az

EU és a fejlett országok elvárják, hogy az általuk megfogalmazott stratégiák a világ többi részén is működjenek, miközben a gazdasági, társadalmi vagy akár kulturális körülmények ezt sok helyen nem engedik meg. Amíg nem fogadjuk el az értékrendbeli különbségeket, a tárgyalások is hiábavalók – fejtették ki a szakemberek. A jelenlegi állás szerint hosszú távon nem várható változás, nem születnek valódi válaszok a klímaváltozásra, viszont a tudomány, az államok és a nemzetközi szervezetek hármasa megtalálhatná a megoldást, ha sikerülne egyensúlyt teremtenie.

„Újabb tartalmas beszélgetéssel

bővült az MCC programkínálata. A Fireside chat nevű rendezvényünket Franklin D. Roosevelttel sikeres rádióműsora ihlette, amelyben milliós hallgatósággal osztotta meg gondolatait kora égető társadalmi problémáiról. A közvetlen hangnemű beszédek fireside chats (kandalló előtti beszélgetések) néven váltak ismertté” – fejtette ki Talpas Botond, az MCC erdélyi tevékenységért felelős igazgatója, majd hozzátette: a Collegium igyekszik Erdély minden szegletébe eljuttatni hazai és külföldi szakértőket, akadémikusokat, akik nyilvános beszélgetéseken érintenek közérdekű témákat, napjaink jelentős társadalmi kérdéseit.

A természet kalendáriuma (DLXII.)

Kiss Székely Zoltán

*Ha erdők zöldjét és folyók ezüstjét
felfalta mind az ipari mocsok,
mert gyarak szennyét, mérges máglyafüstjét
bocsátják ránk szmokingos gyilkosok –*

*ha tályogokat csókol a mohó Nap
tikkadt bőrünkbe, s nem jut remegő
szarvasünőnek, kókadt szomjazónak
korty tiszta víz, korty tiszta levegő –*

*ha sírásók felforgatják a rendet,
mit természet és józan ész teremtett,
s elhalt a vers, a dal, minden, mi szép –*

*Uram, lesz-e az Űrben talpalatnyi
kisherceg-bolygó, hol meg tud ragadni a
hontalanná vált emberiség?*

Jánosházy György *Lesz talpalatnyi bolygó?* című szonettjével vágok neki az ápriliséből májusba lépdelő e heti sémámnak. Tarts velem, ha jónak látod, kedves Olvasóm!

255 évvel ezelőtt, 1768. április 28-án vágott neki az első magyar tudományos északi expedíciónak **Hell Miksa** és **Sajnovics János**. A dán király meghívására a Norvégia északi partjainál fekvő Vardø szigete volt az úti cél, hogy onnan figyeljék meg 1769-ben a Vénusz áthaladását a napkorong előtt. Október 11-én érkeztek meg az északi sarkkörön túl fekvő szigetre, majd a csillagászati jelenség sikeres észlelése után 1769. június 27-én indultak vissza. Az expedíció során a Skandináv-félsziget számos pontjának földrajzi helyzetét mérték meg, rendszeres meteorológiai és földmágneses méréseket végeztek. Sajnovics (tévesen és/vagy rossz szándéktól vezérelve – mai napig vitatják) „megállapította” a magyar és a lapp nyelv rokonságát; az észlelési eredményekből Hell meghatározta a közepes naptávolságot.

Április vége, a téli nyugvás után már rég szárnyra keltek a méhek. A nagybőjt idejére esett a kaptár megtisztulásának ideje, s mikor virágozni kezdett az erdő, mező, kirajzottak.

A méh háziassítása Kr. e. 6–4 ezer évvel mehetett végbe, és a vadméhek lépeit már az előember is fosztogatta, nem csak mézéért, de viaszéért is.

A méhállam szervezetsége, a méhkirálynő herék és munkások fölötti „felsőbbrendűsége”, az a vélt képessége, hogy „szűzen” is korlátlanul ad életet újjab és újjab rovarnemzedékeknek, már a háziassítása előtti időben foglalkoztatta az embert – olvasom Jankovics Marcell Jelkép-kalendáriumában. – Epheiszoszbán, a termékenységekultusz ókori központjában – itt telepedett le és halt meg a legenda szerint Mária – az anyaisztent, „Nagy Méh” néven és alakban tisztelték. (Eleink is az anyaság szimbólumának tekinthették a méhanyát: ezt tanúsítja méh szavunk két jelentése, illetőleg a lép és méhlepény elnevezések közös eredete.) Később tavaszi istennők háziállata lett és Erósz (Cupido) attribútuma (a méhcsipés és Amor nyila közt egy kedves antik rege von párhuzamot). A keresztény kalendárium is tavaszjelképnek tekintti. Patrik, József és Benedek a helyi naptárak „méheresztő” szentjei, a ruszinok az április 24-i Györgyöt is közéjük sorolják.

*Kis méhek! Kerteken,
Mezőkön, berkeken
Mit futtok sok veszéllyel?*

*A friss forrásokra,
Az új virágokra
Repkedvén szerteséjjel?*

*Mennyi sok munkával
És időjártával
Gyűjthettek egy kis mézet?
Szálljatok Lillára,
Az ő szép szájára
Vénus sokat tetézett.*

Akár Lilla nevéből is kitalálni: **A méhekhez** című vers szerzője **Csokonai Vitéz Mihály**.

*Jőjjetek: s úgy nem lesz
Olyan sok s édes méz
Sehol, mint a tiétek.
Jőjjetek: s úgy nem lesz
Olyan boldog méhészt
Sehol, mint a tiétek.*

A méhek napját 1994-től a **Magyar Méhészek Egyesületének** kezdeményezésére április 30-án ünneplik. E napon mézkóstolókkal, kiállításokkal, filmvetítéssel, játszóházzal várják a méhészek az érdeklődőket.

Április 30-án (1437-ben) született Lőcsén a magyar bányászat első név szerint ismert, európai híru műszaki fejlesztője, **Thurzó János**. Apja Rómában és Páduában taníttatta. Tudásszomjára és talpraesettségére jellemző, hogy Velencében süketnémaságot színlelve leste el a réz és ezüst szétválasztásának tudományát. Az 1470-es években először Krakkó, majd Zólyomlipcse közelében létesített csurogtató olvasztást alkalmazó kohóművet. 1475-ben szerződést kötött hét Garam menti bányavárossal vízemelő gépek felállítására. A megállapodást maga **Mátyás király** hagyta jóvá, és felhatalmazta Thurzót, hogy az ország más bányáiban is telepítsen vízemelő gépeket. Thurzó 1490-ben **Corvin Jánostól** megvásárolta a Besztercebánya környéki rézbányákat, majd a pécsi püspöktől bére vette a Garam menti rézbányákat. A vállalkozás olyan sikeres volt, hogy még további bányákra is kiterjesztették, így Nagybánya környékére is. Thurzó olyan tekintélyre és elismertségre tett szert, hogy **Ulászló király** 1498-ban körmöci főkamaragróffá nevezte ki, és felmentette az érben beszédett bányaadó fizetése alól. Vállalkozása 1495 és 1504 között virágkorát élte: 190 ezer mázsa rezet és 18 ezer kg ezüstöt termeltek, a bányavállalat termékeit Lengyelországba, Oroszországba, a német fejedelemségekbe, sőt Antwerpenen át Portugáliába is szállították. **I. Zsigmond** lengyel király történetírója és titkára kortársként így írt róla: „... nagy szorgalma révén a külföldiek előtt is híressé vált... számos szellemes találmány maradt utána”. **Georgius Agricola De re metallica** című, 1556-ban megjelent világhírű könyvében név szerint említi Thurzót.

Kassák Lajos Májusi ígézet című versével lépünk be május kapuján:

*(...) Az út, amin oly sokáig tévelyegtél
itt tündökölt előtted a hajnali fényben
s már nem is egyedül rovod a végtelen távolságot
(...) Micsoda forró és túlradó nap is ez a mai*

Munkácsy Mihály: Virágcsendélet tállal (1882)

*milyen kölyökszelek táncolnak körülöttem
és milyen dús televény érleli gyümölcsseit.
Hol tegnap még az elmúlás árnyai kísértettek
(...) alant a fákkal szegélyezett széles utakon
lépdél a tömeg, ember ember mögött
egyazon cél felé a májusi ég alatt.*

A latin Maius hónapot **Ovidius** szerint a meglett korúak (maiores) tiszteletére nevezték el. Valószínűbb azonban, hogy a régi római **Maja** istennő volt a névadó. A görögöknél Maja a Pleiászok egyik csillaga volt, Zeusz szeretője és **Hermész** (a latin Mercurius) anyja. A Pleiászok 7 csillagát az ókoriak kapcsolatba hozták a 7 planétával. Ennek az is oka volt, hogy a Nap, a Hold és a bolygók rendszeresen áthaladnak rajta. Maja a növekedés és a szaporulat felett bábáskodott.

Május valóban a növekedés hónapja. Ugyanakkor mindenütt a nyár aggodalmas adventje, aminek a jövőendő termés feltétele volt az alapja. Május az ókorban Európa-szerte engesztelő és tisztító szertartások böjtös időszaka volt. Rómában tilos volt ekkor új ruhát öltetni, házasságot kötni és házasságot elni, ekkor takarították ki a templomokat, mosták le az istenszobrokat, mintha csak a hónap előkészület lenne a nyárközépi nagy ünnepekhez. Hasonló tilalmakkal találkozunk az egykorú zsidó vallási előírásokban is.

A római Maja istennőnek május elsején egy vemhes emsét áldoztak ünnepélyes körmenet után, s ezt az emsét nevezték „majális”-nak. A középkorban az emséldozat elmaradt, de maga az ünnepség mint „majális” fennmaradt. Maja istennő neve más formában is megmaradt. A rómaiak ugyanis „Majestá”-nak (= legnagyobb) is nevezték, s az eredetileg csupán ennek az istennőnek kijáró „majesta” címet később más istenségekre, sőt földi uralkodókra vagy pedig általában „fenséges” fogalmakra is kiterjesztették.

Május 1. a **munka ünnepe** 1889 óta. A **II. Internacionálé** választása igen szerencsés volt. Mint az ősi tavaszi ünnepek kiténtetett napjához, Európa-szerte régóta hozzákapcsolódott a majális és a májusfaállítás szokása. Népszerűsége láttán az egyház, hogy a kommunista befolyást ellensúlyozza, meg is szentelte a napot. XII. Pius május elsejét **Munkás Szent József** mellékünnepévé avatta.

1900. május elsején lépett át a halhatatlanságba **Munkácsy Mihály**.

Éppen egy évszázada, 1923-ban, május 2-án született az ősi magyar hitvilág kutatója, **Diószegi Vilmos**. Főként a sámánok és a régi magyar hitvilág foglalkoztatta, ezen belül az ősmagyarság természetszemlélete. Legfontosabb műve **A pogány magyarok hitvilága** címmel 1967-ben jelent meg.

1881. május 3-án született **Mauritz Béla** mineralógus. 1918-tól a budapesti tudományegyetem professzora, 1923-tól a **Magyarhoni Földtani Társulat** elnöke. 1943–44-ben az egyetem rektoraként részben ő akadályozta meg az egyetem Németországba való kitelepítését. Nevéhez fűződik a Kárpát-medence magmás előfordulásainak közzétett és ásványtani feldolgozása.

Tizenegy éve lesz, hogy 2012. május 5-én megjelent sorozatom első – Beharangozó – levele; a másodikban a Munkácsi Mihály utca Tisztviselőtelepre rásimuló felső felében az utcát szélétében beárnyékoló hatalmas májusfájának virágpompájáról írtam. Hadd fejezzem be mai sétámat, kedves Olvasóm, egy kis májusfa képével, ami a székesfőváros kellős közepéről integet feléd.

Kelt 2023-ban, 269 évvel Széchényi Ferenc, a Magyar Nemzeti Múzeum alapítójának születése után

Májusfa illattal integet

Épített örökségünk

Az egykori díszeitől megvált Bálintitt-kastély

(Folytatás
április 14-i lapszámunkból)

Nagy-Bodó Tibor

A barokk kastélyt szimmetrikus elrendezésűnek tervezhették

Az eredetileg U alaprajzú kastély főhomlokzati hosszán a bal kéz felőli sarkot emeletesnek építették ki, és az emeleten a rizalit tengelyében egy öntöttvas konzolos erkély is készült, amelynek ajtónyílását később átalakították ablakká.

Keresztes Gyula szerint a főhomlokzat ablaknyílásainak elrendezése nem szimmetrikus.

A két dór oszlopos fedett veranda, amelyről a kastély főbejárata nyílt, a szimmetriatengelyből ki-esett a későbbi toldás és a homlokzatátalakítások során.

Feltételezhető, hogy a barokk kastélyt szimmetrikus elrendezésűnek tervezték, de a jobb oldali emeletes rizalitról lemondtak. Erre enged következtetni az Orbán Balázs könyvében lévő látkép is.

Szokatlanak tekinthető az ikerablak formákat összefogó, kétablaknyi szélességű szemöldökpárkány kialakítása is.

Az eredeti ablaknyílások formája a nyomok szerint félkörívvel készült, erre engednek következtetni az oldalhomlokzat félköríves, úgynevezett vakablakai is.

A hosszhomlokzatokat főpárkány, az ablakkereteket könyöklő és

szemöldökpárkányok díszítik. Az erkélyt tartó vaskonzolokat az átalakításkor nem szedték ki a falazatból.

A kastély és tartozékai

A kastély berendezése nem volt fényűző. A könyvtára őrizte a 16. századi kiváló humanista, Kovácsóczy Farkas kancellár levéltárát is.

Báró Bálintitt József irodalmi tevékenységet is folytatott, és 1895-ben *Költemények* címmel kötetet adott ki a kor német, francia és

angol költőinek válogatott és általa lefordított verseiből, melyek közé a saját verseit is besorolta.

A földbirtokos Bálintitt György öngyilkosságát követett el

A Bálintitt családnak az 1910-es években több birtoka volt a Maros terén: Nagyernyében, Jobbágyfávan és Kebelében is, továbbá birtokrésze Marosszentgyörgyön. Az ernyei birtok nagyobbik része a Maros mellett, a Várhegygel szemben került el ezerhatszáz katasztrális holdon. A birtokot Bálintitt György vezette, aki a koronkai gróf Tholdalagi Ilát jegyezte el, két héttel az esküvő után azonban ismeretlen okból föbe lőtte magát.

Isteni panoráma

A Várhegy kilátópont, ahonnan a Maros mentén mindkét irányba messze ellátni. A táj szépségét Orbán Balázs az alábbi mondatokkal ecseteli:

„... az innen feltáruló kilátás oly elragadóan szép, hogy annak rövid körvonalazódását el nem mulaszt-hatom. Közvetlen a hegyfok alatt... a Marosnak rohannak le haragosan hömpölygő hullámai... hosszan elnyúló fényzalagján a tutajok százai siklanak le, túl rajta gondosan mű-

velt termékeny térség terül el, tarkázva szép berkekkel... Odább szépen sorozott faluk: Gernyeszeg, Sarenberk, a büszkén fekvő Ernye, Sz.-György és Vásárhely, mely innen nézve egy tekintélyes nagy város csalékony képét mutatja; közelben Udvarfalva, Szent-Anna, s a Hosszúfalun alól a Maros gyönyörű tere le egészen Kerelő-Szent-Pálig, dombon álló sírkápolnájának tornyai ott ragyognak a nyugati láthatár végpontján. És a mily idyllien szép e tér – melynek felékesítésére ember és természet kezet fogott – éppen oly nagyszerű e táj kerete, mert ott a Marosvölgy szőlő és erdő koszorúzza lankás bércei felett felszelő roppant trachyt-tömegnek nagyszerű havasai, azok a távolban kéklő büszke ormok... melynek végpontján ez isteni panoráma zárkó-véül az Istenzéke tömbösül fel...”.

Várhegyen a névadó középkori váron kívül hajdanán két kastély is állt

A kastélyt fenyő-, tölgyallékkal szegélyezett íves úton lehetett megközelíteni.

Bözödi György egyetemi könyvtári segédőr 1945. január 22-én kelt, az Erdélyi Múzeum Egyesületnek címzett jelentésben írja, hogy a gernyeszegi mellett „...futólag megtekintettem a nagyernyei és sárpataki

kastélyokat is... a parkok fáit mindenhol irtani kezdték...”.

A jelentés arra az időszakra Erdély-szerre jellemző állapotokat szemlélteti.

Dr. Kálmán Attila tanár, történész kiegészítése:

Az államosítás után, 1954-től a helyi iskola vette használatba az épületet. Ez megmentette az enyészetől. Habár 1976-ban új épületet emeltek a régi mellé, a kastély épületét mégis használták. A 2000-es évekkel kezdődően az iskola teljesen kivonult a kastélyból, és a rendeltetés nélkül maradt épület romlásnak indult. A dendrológiai park is elhanyagolt állapotba került.

Ezt a folyamatot elősegítette az ezt követő pereskedés, ameddig a család leszármazottjai vissza nem kapták az épületet.

Sajnos a család leszármazottjai úgy döntöttek, hogy eladják a kastélyt. Persze akármilyen szomorúan állapítjuk ezt meg, örvendünk, hogy akadt vásárló, és a kastély nem lett az enyészeté. Fontos megjegyezni, hogy az épület nem szerepel a hivatalos műemlékek listáján.

Ugyanakkor meg kell jegyeznünk, hogy, bár örvendünk az épület és a park megmentésének, annak már kevésbé, hogy a kastélyon komoly átalakításokat végeztek, így elveszítheti eredeti jellegét.

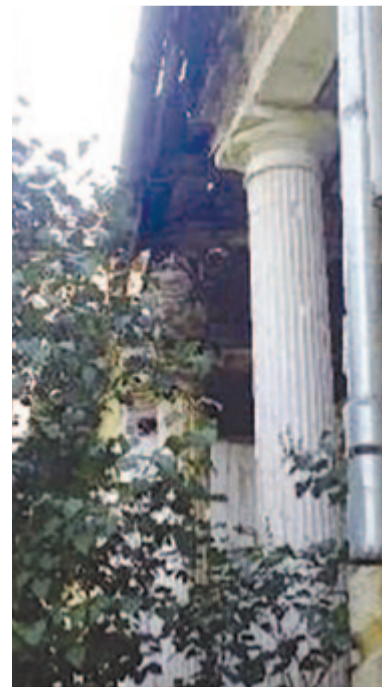
Remélhetőleg a kastélynak és a parknak legalább egy része hozzáférhető lesz a nagyközönség számára, és az építető báró Bálintitt család emlékének a megőrzéséről is gondoskodnak.

A nagyernyei istenháza

A templom méreteiről és építészeti kialakításáról írásos adat nem maradt. A reformáció után előbb a reformátusok, majd az unitáriusok tulajdonába került.

1729-ben a jezsuiták missziós munkája nyomán visszakerült a katolikusokhoz. 1904-re a templom nagyon megviselt állapotba került, ekkor a katolikusok újat építettek az eredetinek a helyén. (Egy későbbi lapszámunkban az egyházi épületekre visszatérünk.)

* A rendelkezésünkre bocsátott dokumentációkért külön köszönet Keresztes Géza műépítész, műemlékvédelmi szakmérnöknek és Demján László műemlékvédő építésznek. Mai képek: Nemes Gyula helytörténész

Pár évvel ezelőtt

FEHÉR FEKETE

Szerkeszti: Kiss Éva 1047.

Honoré de Balzac francia író gondolatát idézzük a fősorokban.	1	SZELLEMI ALKOTÓ	FOLYADÉK KOLUMBUSZ LEGKISEBB HAJÓJA	LASSÚ, DE NÉMA!	ZEUSZ EGYIK KEDVESE	HORGONY, NÉMETŰL
	M					K
		ZOKOG VÁLYÚ		KÉSŐRE ANGOL OLAJ		
NÉMET FILOZÓFUS (IMMANUEL)	2	VEGYKÖTÉS-FÉLE MENYÉTFÉLE ÁLLAT			KUTYA RÉGI BÜNTETŐPAD	
			AIR INDIA (RÖV.) KÁTÉ!	NÉMA DARAB! IDEÁLL, KÖZÉPRE!		
FEJTARTÓ			KUNGFUS (BRUCE) SZLOVÁK FOLYÓ (ÁRVA)		A BŐR VEGYJELE PANAMA AUTOJELE	
A BRUTTÓBÓL MARAD VISSZA				BECÉZETT ÁRPÁD VALAMINÉL LENTEBB		
KERTI MUNKAESZKÖZ			A RÁDIUM VEGYJELE MENJI (OLASZ)	FŰL (ANGOL) FRANCIA ARANY		
ÉTLEN LÉTI MAGUK			IGAZI PETŐFI MÉZESHETEK HELYE		BELÁTI SZERTESZÉT ESÍK	
		KÖRBEKEVER ANGOLUL MENJ			LYUKAS SÁLI GUMITÖMLŐ	
LATIN ÉN			HATBÓL KETTŐ! VONALZÓ-FÉLE	FÁBAN PERCEG FÉLCSAPI!		
FESZÜLT-SÉGEGBEN FRANCIA SZIGET				KÁRTYALÉTÉ HÁROM (OLASZ)		
		KOCKÁZTATT PÉNZ ZÁLOGEMBER		KÖZKERT ANGLIAI ÓSLAKÓ		
MICSODA? (OROSZ)			NÉMA RABI! ŰT	A HÁGÓ VÉGE! SZÍV (NÉP.)	A TERV LÉNYEGE!	
BÁNAT			KÖLTEMÉNY RAG, A-VA PÁRJA		AZONBAN A MANGÁN VEGYJELE	
				TÖRÖK VÁROS SPANYOL AUTOJEL		
AZ ELŐÍRT IDŐPONT UTÁN	S					L. N. J.

PÁLYÁZATI REJTVÉNY

PÁLYÁZATI SZELVÉNY	PETŐFI-VERS (1848. FEBR.)										1	2	3	4	5	É	6	7	8	Y
	9										10	10								
11	12	13	14	15				16				17						18		
19								20				21						22		
23								24				25						26		
27								28										29		
H			30	31								32	33						34	
35	36			37								38		39						40
41			42		43							44	45						46	47
48				49								50							51	
L				52																Á

VÍZSZINTES: 1. A vers befejezése (első rész). 9. Keserű anyagok orvosi neve. 10. Hallgat a szavára. 11. Minden részletre kiterjedő. 16. Sztálin elődje. 18. Görbe szakasz. 19. Meg nem engedett. 20. A tetejére. 21. Az itteni. 22. Szó a Halotti beszédből. 23. Mindegyre figyel. 24. Minifolyó. 26. Rómán szabvány. 27. Kis ház. 28. Amerikai fotócég. 29. ... lapi, nagy levelű növény. 30. Becézett nagypapa. 32. A Nílus forrása. 34. Az ezüst vegyjele. 35. Határozott névelő. 37. Akkor (francia). 39. Balkáni főváros. 41. Törvény (francia). 43. Kicsi pajta. 44. Könnyen párologó. 46. Csonthéjas gyümölcs. 48. A fauna tagja. 50. ... iacta est (Caesar). 51. Becézett Katalin. 52. A vers befejezésének második része.

FÜGGŐLEGES: 1. A hét vezér egyike. 2. Félelem! 3. Kerti zöldség. 4. Három (olasz). 5. Rejtő Jenő civil katonája (... úr). 6. A rádium és a nitrogén vegyjele. 7. Jótékonykodik. 8. Grigorij becézése. 11. A költemény címe. 12. Lúd. 13. Rachmaninov operája. 14. Szemcsés anyag. 15. Latin csont. 17. Lekvár. 20. Rádiólokátor. 22. A jód és a titán vegyjele. 24. Hiányt megszüntet. 25. Meztelen művészeti alkotás. 26. Filmszínész (angol). 28. A ... partján (Ady költeménye). 29. Egyesülés, államszövetség. 31. A tantál vegyjele. 33. Marokói hegység (angolul). 34. ... Ekberg (színész). 36. Francia író (Émile). 38. Terméktároló. 40. Porció. 42. Passau egyik folyója. 45. Albán pénz. 47. Angol olaj. 49. Az arzén vegyjele. 50. Bankbetét! 51. Kilogramm (röv.)

L. N. J.

A megjelölt sorokban, oszlopokban szereplő helyes megfejtéseket május 11-ig a Népújság címére (Dózsa György u. 9. szám) beküldők közül két személy egy-egy könyvet nyer. A pályázati szelvényt – a pályázat címével együtt – kérjük kivágni és a borítékra ráragasztani.

A két rejtély azonos számú meghatározásait keverve közöljük. A megjelölt négyzetekbe kerülő betűket folyamatosan összeolvasva Krúdy Gyula egyik művének a címét kapjuk. Könnyítésül egy betűt előre beírtunk.

VÍZSZINTES: 1. Görög boristen – Angyalok és ... (D. Brown). 7. Azonos betűk – Az urán és a foszfor vegyjele. 8. Féltség, esetlen – Mely helyre. 9. Kopasz – Mozi vége! 11. Lárma – Hüvelyes növény. 12. Egy ... emlékiratai (A. Golden) – Vasötvözet. 14. Ásványi fűszer – Morzehang. 15. Fösvény – Főzeléknövény. 18. Kijáratot jelző tábla – Eladó, kereskedő. 19. Vonat siklik rajta – Karbolsav. 22. Páratlan ráma! – Az ezüst vegyjele. 23. ... bíró (Móricz Zs.) – Internetes napló. 25. Hajít – Olasz, osztrák és jemeni gépkocsijelzés. 27. Titkon figyel – Battyú belseje! 28. Adót megszab – Medália. 30. Kettőzve, egyik nagyszülő – Gézarab! 31. Csóátmérő – Épületszint.

FÜGGŐLEGES: 1. Ostoba – Tudatmódosító szer. 2. Impresszió, benyomás – Észak-amerikai indián törzs. 3. Sójaj – Kettős betű. 4. Nemzetközi Olimpiai Bizottság, rövidítve – Maga után von. 5. Megparancsol, felszólít – Elővigyázatos. 6. Fáj, hasogat – Felöltő. 10. Megdöbbenő, félelmetes – Uradalmi tiszt, intéző. 13. Fényűzés, pompa – Levegőt igénylő létforma. 16. Idéz – Zérus, semmi. 17. Kaució, pénzletét – Egyik földrész. 20. Ókori görög piactér – Elektronikus levél. 21. Fehér ... (J. London) – Kalauzol, vezet. 24. Férfinév – Régi történet. 26. Kórházi osztály – YRA. 29. ...-móg, dohog – Magunk.

Koncz Erzsébet

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15			16		
17		18	X			
19	20				21	
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

1	2		3	4	5	6
7			8			
9		10		11		
12			13		14	
	15			16		
17		18				
19	20				21	
22			23		24	
25		26		27		
28			29		30	
31						

Az ÁPRILISI ÉVFORDULÓK (2.) című pályázat nyertesei:

Cremene Anna,
Beresztele
Trombitás Árpád,
Marosvásárhely, Moldovei u.

A pályázati rejtély megfejtése:
SIEMENS; LIEBIG; RACHMANINOV; NAGY; CSÁKY;
MAGYAR; BEÓTHY

Kérjük a nyerteseket, jelentkezzenek a 0265/268-854-es telefonszámon.

Megfejtések az április 21-i számból:

Ikek:
A ragyogás

Skandi:
Az étel hallgatagga, az ital fecsegővé tesz.

KOBÁK KÖNYVESBOLT

Marosvásárhely,
Győzelem tér
18. szám,
www.bookyard.ro

Új módszer, kísérleti jelleggel

Társas tanulás – előtérben a gyermek

Nyolc hónapja alkalmaz új, kissé eltérő oktatási módszert tizenöt székelyföldi tanítónő. A Társas tanulás elnevezésű programot Magyarországról vették át, és kísérleti jelleggel alkalmazzák Hargita és Maros megyében. A „Nálunk a tanulás öröm” mottót célként is megfogalmazták.

Gligor Róbert László

Tizenöt pedagógus alkalmazza tavaly szeptembertől csíki, gyergyói és maroszéki iskolák harmadik osztályaiban a Társas tanulás oktatási módszert, amelyet dr. Benda József dolgozott ki Magyarországon, és tavaly Mezei János, a Magna Carpatica Egyesület elnöke hozott át Erdélybe. A tanítónők tavaly nyáron ismerték meg az új módszert, dr. Benda József, Katonáné Rosta Hedvig, Mikóné Kocsis Éva és Horváthné Sümegi Mária

magyarországi szakemberek adták át tudásukat, hogy az erdélyi tanítók tavaly szeptemberben el tudják kezdeni az oktatást, „nem csupán lexikális tudást adva át ezzel a kicsiknek, hanem egymás segítésén alapuló szeretetközösséget alkotva az osztályokban. Célunk a egyszerű módszer segítségével a gyermekek tettere kész, az élet számos területén való helytállásának biztosítása, nyugodt és boldog környezetet teremtve az alapoktól kezdve” – nyilatkozta Mezei János.

Az új oktatási módszer nem veszi el a gyerekektől az önálló gondolkodás, aktivitás jogát, hanem ezekre épít. Nem kényszerít, hanem lehetőségeket kínál, együttműködik, az egymásra való figyellel a csoport a tagok fejlesztését elsősorban a kapcsolatokon keresztül éri el. A tanítás helyett a tanulásra kerül a hangsúly, a tudás forrása nem a tanító és a tankönyv, hanem a komplex nevelési helyzet. A kis csoportos szervezet minden

gyermeknek félelem nélküli biztonságot nyújt, ami lehetővé teszi számukra az elmélyült és hatékony tanulást – áll az új tanítási módszer ismertetőjében.

Lehetőségek a gyerekeknek

A tizenöt székelyföldi tanítónő közül kettő Maros megyei, ők a nyáradszeredai Deák Farkas Általános Iskola pedagógusai. Marton Irén 19 fős osztályában a tanulók négy csoportban dolgoznak, ezek a csoportok szimpátiák alapján jöttek létre. A csapatban mindenki kap egy szerepet (például biztató manó, időherceg, konfliktuskezelő). A tanulás kis csoportokban történik, a csoport tagjai közösen oldják meg a feladatokat. Ez sok lehetőséget ad a gyerekeknek az egymás közötti kommunikációra, a feladatokat megbeszéljük, közösen készülnek fel. Felelősök egymás tanulási eredményeire is, és a csoport sikere minden tanuló teljesítményétől függ. Olyan összehangolt tevékenység, amely fejleszti a gyermekek intellektuális, szociális és pszichikai képességeit. Nagy szerepe van az önállóságnak, az együttműködésen alapuló tanulásnak, ahol szerepet kap az egymásra figyelés, egymás tanítása, a segítségnyújtás és az értékelés. Minden órába olyan tevékenységeket visznek be, amelyeket a gyerekek csoportmunkával oldanak meg, figyelve az egyéni részfeladatokra, a beszámolókra, az értékelésre és az önértékelésre.

Arra a kérdésre, hogy miért vállalta fel az új oktatási módszert az osztályában, a tanítónő elmondta: az előző években is alkalmazott kooperatív módszereket, van tapasztalata a téren, nagyon hatékonyan tartja a módszert, és a gyerekek is szeretik. Nagyon nagy segítséget jelent az önbizalomhiányos gyerekeknek, akiknek így több sikerélménye lesz, míg a jó képességűeket arra készíti, hogy visszafogják magukat, és csak ők érvényesüljenek, hanem másokra is figyeljenek.

Fülöp Ildikó tanítónő is az egymásra figyelmet, egymás tiszteletét emelte ki, ami által nő a gyerekek önbizalma, meg mernek szólalni, kommunikálni, a félénkebbek is ki mernek állni az osztály elé bemutatni munkájukat. A

18 fős osztályban négy csoportban dolgoznak a diákok, és ezt nagyon szeretik. Mindenkinek van részfeladata, a feladat végén magukat és a társaikat is ellenőrzik, és észre sem veszik, hogy egymást tanítják. Így a gyengébb teljesítményű gyerekeknek is van sikerélményük, egy-egy jó ötletüket elfogadják és értékelik a társaik. Érdekes tapasztalat, érdemes volt bevállalni – összegzett a tanítónő.

A tizenöt székelyföldi pedagógus három csoportban dolgozik, a csoporton belül hente közösen értékelik az eredményeiket, tapasztalataikat, és ezáltal egymástól tanulnak. Kéthetente konzultálnak a magyarországi mentorokkal, és időnként nyílt tevékenységet mutatnak be a szakemberek és csoporttársaik jelenlétében. Nyáradszeredában márciusban volt ilyen tanítás.

Lesz eredménye

Mezei János kereste meg azzal, hogy kísérleti jelleggel be szeretné vezetni ezt az oktatási módszert – mondta el Kátai Judit, a nyáradszeredai tanintézmény igazgatóhelyettese arra a kérdésre, hogy miként kerültek bele ebbe a programba. Azért esett a választás a harmadik osztályokra, mert a gyerekek személyes képességei már lehetővé teszik az egyéni és csoportos munkát. Az alsó tagozaton már létezik a csoportos tanulás, mégis egy kissé más módszerről van szó, szabályokat kell betartani, mindenkinek részfeladata van, van csoportirányítás, közös javaslatok és más értékelési formák. Jó módszer, a gyerekek önállóvá válnak, elfogadják mások véleményét is, segítőkészek lesznek, és főleg arra vezeti rá őket, hogy hogyan tanuljanak. A tanító oktató szerepe hátrébb kerül, inkább irányító szerepet kap, segíti és értékeli a folyamatot, de az ismeretszerzésben a gyerekek kapnak több lehetőséget. Hosszú távon lesz eredménye, valószínűleg jobb lesz a mérhetősége, látványossága is, de rengeteg munkát és sok felkészülési időt kíván a pedagógustól. Ha bevállal, más évfolyamokon is be szeretné vezetni a program kezdeményezői – mondotta el lapunknak az intézményvezető, maga is tanítónő.

Megtudtuk, hogy az új módszer bevezetéséhez megkapták a megyei szaktanfelügyelő hozzájárulását is, ugyanis az új társas tanulásban is a hazai tantervet követik, a hazai tankönyveket használják.

A nyáradszeredai iskola harmadikosai az új oktatási módszerrel tanulnak

Fotó: Társas Tanulás/facebook.com

Újdonságok a Teleki Tékában

Digitalizálás és Bolyai-év

1848-as tudományos konferencia márciusban, tavaszi könyvtári az elmúlt héten, Teleki-előadások a jövő héten, mintha állandóan történe valami a Tékában. Mi 2023 újdonsága a Teleki Tékában? Kérdéseinkre Lázok Klára igazgató válaszolt.

– A Bolyai-év kapcsán tett apró lépéseinket nevezném újdonságnak, amelyek a Téka árnyékában bizony elhanyagolt Bolyai-múzeum előtérbe hozatalát szolgálják. 2023 Bolyai-évfordulós év, 200 éve írta meg Bolyai János a híres Temesvári levelet édesapjának, amelyben hírt adott a „paralellák rejtélyének” megoldásáról. Ennek az évfordulónak a kapcsán kezdtük el a közösségi média és a helyi látogatókat érintő fokozatos fejlesztések szintjén a Bolyai-múzeum izgalmasabbá varázsolását. Aki követi Facebook-oldalunkat, havonta talál ott Bolyai János munkásságával kapcsolatos, eddig nem ismert, tudományos, de ismeretterjesztő szempontból is érdekes részleteket.

Ugyanakkor egy új, kísérleti projektet indítottunk a Sapientia egyetemmel közösen a múzeum fejlesztését illetően: a diákokat bevonva, az egyetem szakembereinek a vezetésével próbálunk kifejleszteni egy olyan applikációt, amely a virtuális realitás eszközeit felhasználva közelebb visz a két Bolyai zseniális gondolatainak megértéséhez. Azért nevezem kísérletinek, mert ez nem egy hatalmas, egyszeri,

ütős múzeumátalakítást jelent, hanem egy apránként építkező közösségi projektként van kidolgozva, diákcsoportok külön-külön fejlesztéseként. Ennek első meglepetés-eredményét láthatják majd a marosvásárhelyiek, ha ellátogatnak a Teleki Tékába a Múzeumok éjszakáján. Nagyon hálás vagyok a Sapientia egyetemnek, hogy teljes mellszélességgel részt vesz ebben a projektben, úgy gondolom, hogy ez a diákok és az egyetem számára is nagyon hasznos együttműködés. A vásárhelyieknek pedig érdemes az idén többször is ellátogatni majd a múzeumba.

– Mit várhatunk még 2023-ban, melyek a további tervek dióhéjban?

– Először arról beszélnék, ami a nagyközönséget érinti, hisz továbbra is nagyon fontosnak tartom azt a gondolatot, hogy a Teleki Téka közösségi hely, amely benne szeretne lenni a vásárhelyiek minden napjaiban. Tehát következő nagy eseményünk a Múzeumok éjszakája, amelyre több rendezvénnyel is készültünk: kuratori vezetéssel a tavaly nyitott Teleki Sámuel-émlékiállításon, gyerekprogramokkal, fotózkodósarokkal, meglepetéssel a Bolyai-múzeumban. Fontosnak tartom felhívni a figyelmet, hogy a Teleki Sámuel-émlékiállítás nyitvatartását meghosszabbítottuk szeptember 1-ig a nagy érdeklődésre való tekintettel.

Időről időre könyvbemutatóknak, kisebb tudományos előadásoknak is helyet adunk az év folyamán.

Jövő héten szerdán például a Magyarországon futó Teleki-kutatások néhány kutatója, a Ráday-könyvtár munkatársai tartanak kutatási beszámolót a könyvtár olvasótermében, melyre mindenkit szeretettel várunk.

Ugyanakkor a Forgatagon ismét a Teleki Téka rendezi a könyvekkel kapcsolatos programokat, könyvvásárral, könyvbemutatókkal, különböző vásárhelyi könyvklubok kibeszélős programjaival, könyves gyerekfoglalkozásokkal várunk mindenkit.

Emellett az elmúlt években egyre nagyobb figyelmet próbáltunk fordítani arra, hogy ne csak tu-

dásörző és közvetítő intézmény legyünk, hanem tudástermelő is. A tavalyi Teleki Sámuel-émlékkonferencián a szakma, de a helyiek is láthatták, hogy ebben az intézményben az olvasók, kutatók és turisták igényes kiszolgálása mellett saját belső kutatások is folynak. Januárban mutattuk be a Teleki Téka Alapítvány kiadásában azt – a könyvesszakma számára nagyon fontos – katalógust, melyben Kovács Bányai Réka az egykor a tékába került mikházi és szárhegyi ferences könyvtárak köteteit dolgozta fel. Szerkesztés alatt van a tavalyi Teleki-konferencia előadásainak kötete is, melyben többek között munkatársaink: Karácsony Szidónia, Kovács Bányai Réka, Kimpján Annamára és Lázok Klára kutatásainak egy-egy rész-eredményét olvashatják. Erre a ku-

tatási vonalra szeretnénk a továbbiakban is ráerősíteni, és az elkövetkező években fokozatosan a szakma elé tárni eredményeinket.

Kulcsszónak számít az idén is a Teleki Téka életében a digitalizálás. Az elmúlt évben elkezdtünk egy hatalmas jelentőségű projektet, az első világháború alatt Budapestre kimenekített Teleki nemzeti levéltár Teleki Sámuelre és családjára vonatkozó részének virtuális hazahozatalát. Ez egy kétéves munka, a Nemzetpolitikai Államtitkárság és a Bethlen Gábor Alapkezelő támogatásával a Magyar Nemzeti Levéltár több mint öt iratfolyóméternyi anyagot digitalizál 2023 végére.

Az anyag eddig elkészült része már hozzáférhető honlapunkon: <http://www.telekiteka.ro/mnl-p661> (Zs. K.)

Felújítják a 125 éves radnóti katolikus templomot

Szükséges az állami finanszírozás is

Radnóton az 1896-1898 között neoromán stílusban épült római katolikus templom felújításán dolgoznak. Tavaly a Kárpát-medencei templomfelújítási program keretében jutott finanszírozáshoz az egyházközség a Bethlen Gábor Alapítvány támogatásával.

Szer Pálosy Piroska

Azt megelőzően az óvodafejlesztési program keretében a plébánia udvarán elkészült egy multifunkcionális épület és játszótér, ugyanakkor a plébánia épületét is felújították.

Jelenleg a katolikus hívek lélekszáma Rad-

nóton százhusz, a hozzá tartozó két leányegyházközségben, a kutyfalviban és a maroscsapóiban is alig van pár katolikus egyháztág. A radnóti katolikus hívek alacsony lélekszáma miatt az egyházközségnek helyben lakó plébánosa sincs, így a jelenlegi munkálatokat György Csaba, a helyi RMDSZ alelnökének vezetésével szemrevételezhetjük, aki vázolta a jövőbeli terveket is. A lelkipásztori szolgálatot 2011 óta a kerelőszentpáli egyházközség plébánosa, Bertalan László végzi.

A radnóti templom felújítása kapcsán a plébános elmondta: az anyaországi finanszírozás nem fedezi a templom külső felújítási

Multifunkcionális épület

A katolikus templom és a plébánia

Fotók: Nagy Tibor

munkálatait. A 15 millió forintot annak idején 195 ezer lejre váltották át, az árobbanás következményeként azonban a jelenlegi költségterv meghaladja a 235 ezer lejt. A felújítás halaszthatatlan volt, mivel a nedves, salétromos falakról málladozott a vakolat, beázások voltak, a bádoglemezt is ki kellett cserélni.

A különbséget a hívek adományából egészítenék ki, de az egyháztágok többnyire idősek és kisnyugdíjasok, akiktől nagyobb összeget nemigen remélhetnek. Hasonlóképp a belső felújítás is egyre sürgetőbbé válik, ahhoz a Maros Megyei Tanácsától és a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekségen keresztül a Vallásügyi Államtitkárságtól igényeltek finanszírozást, de ez idáig nem kaptak érdemleges vá-

laszt, így fennáll annak a veszélye, hogy nem tudják elvégezni a tervezett belső munkálatokat.

Ezt megelőzően a plébánia épülete is általános felújításon esett át a Magyarország Kormányának Nemzetpolitikai Államtitkársága által meghirdetett és finanszírozott Kárpát-medencei óvodafejlesztési program keretében, amelynek anyagi költségeit a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. folyósította. Az udvart is szépen felújították, a játszótérrel azonban az apróságok még nem vehették birtokba, mivel nincs teljesen befejezve.

A radnóti templom a második világháborúban és 1966-ban, egy erős vihar nyomán megrongálódott, azt követően végeztek rajta kisebb javításokat. Legutóbb 2001-ben a beázások miatt került sor a templomban belső javítási munkálatokra.

A templom állagmegóvását szíven viselő Bertalan László plébános reményét fejezte ki, hogy a román vallásügyi államtitkárság is végül segítő kezet nyújt a radnóti katolikus templom és a többi kisebbségi felekezet ingatlanainak a felújítási, állagmegóvási munkálataihoz, a hívek adományaira ugyanis nem lehet alapozni hasonló költségvetésű beruházásoknál.

Román és magyar futballbajnoki mérkőzések a televízióban

Április 28., péntek:

* 20.30 óra: FC Universitatea 1948 Craiova – Chindia Târgoviște (Szu-perliga, alsóházi rájátszás, 6. forduló)

* 21.00 óra: Kecskeméti TE – Paksi FC (NB I, 29. forduló)

Április 29., szombat:

* 12.00 óra: Dési Unirea – Bukaresti CSA Steaua (2. liga, felsőházi rájátszás, 6. forduló)

* 14.30 óra: CS Mioveni – Campionii FC Argeș Pitești (Szu-perliga, alsóházi rájátszás, 6. forduló)

* 15.15 óra: Mezőkövesd Zsóry FC – Zalaegerszegi TE FC (NB I, 29. forduló)

* 17.00 óra: Petrolul 52 Ploiești – Botosáni FC (Szu-perliga, alsóházi rájátszás, 6. forduló)

* 18.00 óra: Kisvárdai Master Good – Budapest Honvéd (NB I, 29. forduló)

* 20.30 óra: Vasas FC – Puskás Akadémia FC (NB I, 29. forduló)

* 21.45 óra: Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK – Konstancai FCV Farul (Szu-perliga, felsőházi rájátszás, 6. forduló)

Április 30., vasárnap:

* 16.30 óra: Debreceni VSC – MOL Fehérvár FC (NB I, 29. forduló)

* 21.00 óra: CSU Craiova – Bukaresti FCSB (Szu-perliga, felsőházi rájátszás, 6. forduló)

* 21.00 óra: Diósgyőri VTK – Aqvital FC Csákvár (NB II, 35. forduló)

Május 1., hétfő:

* 15.00 óra: Kolozsvári FCU – FC Voluntari (Szu-perliga, alsóházi rájátszás, 6. forduló)

* 17.30 óra: Bodzavásári Gloria – Bukaresti Dinamo 1948 (2. liga, felsőházi rájátszás, 6. forduló)

* 19.00 óra: Újpest FC – Ferencvárosi TC (NB I, 29. forduló)

* 20.30 óra: Bukaresti Rapid 1923 – Kolozsvári CFR 1907 (Szu-perliga, felsőházi rájátszás, 6. forduló)

Május 2., kedd:

* 17.30 óra: Jászvásári CSM Politehnica – Galaci Suporter Club Oțelul (2. liga, felsőházi rájátszás, 6. forduló)

* 20.00 óra: Aradi UTA – Nagyszebeni Hermannstadt (Szu-perliga, alsóházi rájátszás, 6. forduló)

A román bajnoki mérkőzéseket a DigiSport, a Prima Sport és az Orange Sport, a magyar NB I és NB II találkozóit az M4 Sport és az M4 Sport+ televízió közvetíti.

Újra döntős a Románia-kupában a Sepsi OSK

Jegyzőkönyv

Labdarúgó-Románia-kupa, elődöntő: Sepsiszentgyörgyi Sepsi OSK – Kolozsvári CFR 1907 3-0 (2-0)

Sepsiszentgyörgy, Sepsi OSK-stadion. Vezette: Adrian Viorel Cojocaru.

Gólszerzők: Nicolae Păun (10.), Marius Ștefănescu (29.), Mario Rondon (81.).

Sárga lap: Safranko (18.), illetve Camora (14.), Bordeianu (66.). Kiállítva: Andrei Burcă (43.).

Sepsi OSK: Niczuly – Bălașa, Ciobotariu, Ninaj, Dumitrescu – Păun (86. Papa), Rodriguez (86. Júnior) – Gheorghe (21. Rondon), Matei (90. Varga), Ștefănescu – Safranko (86. Șerban).

Kolozsvári CFR 1907: Scuffet – Braun, Yuri, Burcă, Camora (46. Peteleu) – Muhar (46. Bordeianu) – Yeboah, Cvek, Boateng (46. Țiru), Petrila (46. Fica) – Janga (88. Jah).

A Sepsi OSK bejutott a labdarúgó-Románia-kupa döntőjébe, miután szerda este hazai pályán 3-0-ra legyőzte a Kolozsvári CFR 1907 együttesét.

A különbség akár nagyobb is lehetett volna, ha a háromszékiek mindkét büntetőjüket góllá váltják. Az elsőt, amelyet Andrei Burcă Pavol Safrankóval szemben elkövetett szabálytalansága után ítélték meg, Cosmin Matei a keresztlécre küldte (44.), a másodiknál pedig, amelyet Christopher Braun szabálytalansága után adott meg a játékvezető, Scuffet kapus hárította Marius Ștefănescu lövését, a kipattanót azonban le vadászta a venezuelai Mario Rondon, és megszerezte csapata harmadik gólját.

A szezon egyik legrosszabb meccsét produkáló CFR több mint egy féldíót emberhátrányban játszott, ugyanis a 43. percben egyik védőjét (Andrei Burcă) kiállították.

A kolozsvári csapatban bemutatkozott a 19 éves gambiai csatár, Mustapha Jah.

A Románia-kupa másik elődöntőjét (Kolozsvári FCU – Aradi UTA) csütörtök este, lapzárta után játszották.

A döntőt május 24-én, a nagyszebeni városi stadionban rendezik.

Fotó: a Sepsi OSK közösségi oldala

Május 3., 12 óra, a Maros Művészegyüttes előadóterme

Rendező-koreográfus,
forgatókönyvíró, a Kossuth-díjas
DIÓSZEGI LÁSZLÓ

Társrendező, koreográfus:
KELEMEN SZILVESZTER

Zenei szerkesztő:
**ANDRÁS ORSOLYA,
MIHÓ ATTILA**

Jelmez/díszlet:
BAKCSI KATA

Koreográfus:
KELEMEN GABRIELLA

Asszisztens:
CSÁSZÁR INGRID

Művészeti vezető:
SZABÓ LÁSZLÓ

Igazgató:
ANDRÁS MIHÁLY

Katica

Az örökké síró királykisasszony

HARGITA NEMZETI
SZÉKELY NÉPI EGYÜTTES

TÁMOGATÓK
FENNTARTÓ
HARGITA NEMZETI SZÉKELY NÉPI EGYÜTTES - RO 530102, Csíkszereda, Timmerári sugút 6. tel: +40 266 371 362. www.hargitaneptanac.ro, hargitanepetanc@gmail.com, www.facebook.com/hargitaegyuttis

Hitelmezőgazdászoknak Gépek
KKU Modernizálás Gépek pályázatok
Hitel Eszközök
LAM
Hitel Eszközök
Hitel Eszközök
Hitel Eszközök
MICROCREDIT • MIKROHITEL
0720 030 804

Kobak
**ANYASÁG. ÉS TE MENNYIT
ADTÁL ÉRTE?**
Beszélgetés és laza koktélozás
Durica Katarina írónnel és dr. Kádár
Annamária pszichológussal

2023 április 28., PÉNTEK, 20:00
Helyszín: Kobak Könyvesbolt
Szervezők: KULT Feszt, Kobak
Könyvesbolt és Kulcslyuk
Könyvesbolt

ETV ERDELYI MAGYAR
TELEVÍZIO

NŐSZEMKÖZT
Csatos Tündével
MINDEN PÉNTEKEN 21 ÓRÁTÓL

ANAF
Agenția Națională de Administrare Fiscală
**A DGAF országos szintű
csalás elleni ellenőrzéseket
végez a nem megfelelően
adózó gazdasági területeken**
Április 24. és 29. között az adócsalást vizsgáló főigazgatóság (DGAF) ellenőrei országos szintű operatív ellenőrzéseket végeznek, hogy visszaszorítsák az adócsalást a kiskereskedelemben és a lakosságnak közvetlenül nyújtott szolgáltatásokban, valamint más olyan gazdasági területeken, ahol a birtokukban lévő információk alapján – az intézményi szinten elvégzett kockázatelemzéseket követően – a pénzügyi fegyelmezetlenség vagy a nem megfelelő bevallás jeleit észlelték.
Így az akció első két napján az ellenőrök 378 gazdasági szereplőt ellenőriztek, és 329 szankciót szabtak ki szabálysértésért összesen 1.647.721 lej értékben, ebből 1.607.000 lej a bírság, 40.721 lej értékű az elkobzás. Ugyanakkor 34.865 lejre becsülték a további adófizetési kötelezettségeket.
Az ANAF adócsalást vizsgáló főigazgatósága folyamatosan dolgozik az adókötelezettségek kijátszására létrehozott tranzakciós láncok felszámolásán és az adóelkerülés visszaszorításán, annak a stratégiai céljának az elérése érdekében, hogy növeljék a bevallás és a befizetés önkéntes betartásának mértékét.
Az ellenőrzés az elkövetkező időszakban folytatódik.
Minden gazdasági szereplőnek azt javasoljuk, tegyen arról, hogy a tevékenységéből származó jövedelem szerepeljen az adórendszerben, a vásárlókat pedig arra ösztönözzük, hogy minden egyes megvásárolt termékről vagy szolgáltatásról kérjenek adóutalványt (bon fiscal).

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro
96 FM
106,8 FM
1323 AM

Spălătorie și detailing auto
Beltrand
autómosó és -kozmetika
– külső-belső tisztítás
– kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

rádió
Gașta
Marosvásárhely
Marosvásárhely 88.0
Segervár 104.3
Szászrégen 94.7
Szováta 102.0
mediator